
AQUALYSIS

Gemeenschappelijk regeling Waterschapslaboratorium

BEGROTING 2014
(INCLUSIEF MEERJARENRAMING 2014-2017)

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Voorgeschiedenis	4
1.2	Taken	4
1.3	Dienstverleningsconcept	5
1.4	Transitieproces	5
1.5	Huisvesting en ondersteunende functies	5
2	Programmaplan chemisch laboratorium	6
2.1	Taken en processen	6
2.2	Kwaliteit en innovatie	6
2.3	Meetvraag: ontwikkelingen en kansen	6
2.4	Ontwikkeling van de formatie	7
2.5	Kosten	7
3	Programmaplan hydrobiologisch laboratorium	9
3.1	Taken en processen	9
3.2	Kwaliteit en innovatie	9
3.3	Meetvraag: ontwikkelingen en kansen	9
3.4	Ontwikkeling van de formatie	10
3.5	Kosten	10
4	Inkomsten/kostenverdeling	11
4.1	Uitgangspunt	11
4.2	Chemisch laboratorium	11
4.3	Hydrobiologisch laboratorium	11
5	Financiële beschouwing 2014-2017	12
5.1	Financiële uitgangspunten	12
5.2	Reserves en voorzieningen	12
5.3	Investeringen	12
5.4	Financiering	12
5.5	Verbonden partijen	13
5.6	Bedrijfsvoering	13
5.7	EMU-saldo	15
5.8	Topinkomens	15
6	Exploitatiebegroting naar kosten- en opbrengstsoort	16
6.1	Totaaloverzicht	16
6.2	Onderbouwing per post	16
	Bijlage 1: verwachte bijdrage per waterschap	19

1 INLEIDING

1.1 Voorgeschiedenis

In de zomer van 2012 is de bestuursopdracht gegeven onderzoek te doen naar de slaagkans van samenvoeging van de twee laboratoria die op dat moment werkten voor de waterschappen Groot Salland, Reest en Wieden, Vallei en Veluwe, Velt en Vecht en Zuiderzeeland, respectievelijk Regge en Dinkel en Rijn en IJssel.

Deze bestuursopdracht was ingegeven vanuit de overtuiging dat beide laboratoria in hun huidige omvang en vormgeving niet toekomstbestendig waren en niet konden blijven voldoen aan de eisen van doelmatigheid die de waterschappen aan de uitvoering van deze taak stellen. De waterschappen hebben er belang bij over een eigen laboratorium te beschikken vanwege de nauwe verbondenheid van de adviesfunctie van het laboratorium met andere primaire taken van het waterschap.

Samenvoeging van de twee laboratoria dient drie doelen:

1. verlagen uitvoeringskosten, (verder) verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid,
2. toekomstbestendige oplossing en
3. borgen blijvende zeggenschap en grip voor en het vasthouden van de huidige deelnemers.

1.2 Taken

Het Waterschapslaboratorium Aqualysis gaat de taken op het terrein van *chemie* uitvoeren die tot en met 2013 door de laboratoria van Groot Salland en Regge en Dinkel uitgevoerd werden voor de 7 waterschappen.

Daarnaast is het de ambitie om werkzaamheden op dit terrein die waterschappen nu nog uitbesteden aan de markt en die het eigen laboratorium op bedrijfseconomisch verantwoorde condities ook zelf kan uitvoeren, (uiteindelijk) in te brengen in het eigen laboratorium, omdat dit het draagvlak versterkt. Voor specialistische werkzaamheden, waarvoor het bedrijfseconomisch niet rendeert deze als laboratorium zelf uit te voeren, en op momenten van piekbelasting, wordt wel een beroep op de markt gedaan. Het is de laboratoriumorganisatie die in dat geval de aanbesteding als aankoopcentrale uitvoert, om zo ook de schaalvoordelen te maximaliseren.

Op het punt van de *monsterneming* gelden op dit moment verschillende werkwijzen. Deze worden gerespecteerd. De hiervoor benodigde werkruimten in het gebied worden door de waterschappen om niet ter beschikking gesteld van het laboratorium (geen onnodig rond pompen van geld). Waterschappen die deze taak bij de laboratoriumorganisatie onderbrengen betalen hiervoor een extra bijdrage.

Daarnaast brengt Groot Salland het *hydrobiologisch* laboratorium met het daarin nu ondergebrachte werkpakket in bij het geïntegreerde laboratorium Aqualysis. Dit deel wordt in deze begroting als een apart programma gepresenteerd, omdat de startpositie van de 7 waterschappen ten aanzien van de werkzaamheden verschillend is. Sommige waterschappen hebben deze werkzaamheden op dit moment namelijk uitbesteed aan de markt en zijn gebonden aan een contract. Voor Regge en Dinkel loopt deze situatie op 31 december 2013 af; dit waterschap brengt deze werkzaamheden per 1 januari 2014 in bij Aqualysis. Aan andere waterschappen wordt deze mogelijkheid ook geboden, maar hiermee is nog geen rekening gehouden bij het bepalen van de omvang en kosten van het hydrobiologisch programma.

De ambitie is dat de nieuwe eigen laboratoriumorganisatie zich kan meten met de markt als het gaat om de prijs – kwaliteit verhouding. Die verhouding is tenminste hetzelfde en waar mogelijk beter. Om dit te monitoren vergelijkt het laboratorium zich periodiek met prestaties van marktpartijen en initieert zij waar nodig verbeteringen. Hiervoor zijn directeur en bestuur verantwoordelijk, waarbij de waterschappen een bijdrage leveren door mee te werken aan harmonisatie en standaardisatie van werkwijzen.

Door de geïntegreerde laboratoriumorganisatie in een gemeenschappelijke regeling, op termijn een 'bedrijfsvoeringsorganisatie', onder te brengen is directe invloed en grip vanuit de waterschappen geborgd op het productenpakket, de manier waarop de laboratoriumactiviteiten worden uitgevoerd en op de prijs-kwaliteitverhouding. Afspraken in de vorm van prestatie-indicatoren worden vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

1.3 Dienstverleningsconcept

De waterschappen hebben behoefte aan een professioneel en deskundig laboratorium dat de werkzaamheden op een kwalitatief hoog niveau uitvoert en een hoge leverbetrouwbaarheid heeft. Daarvoor is kwaliteit en continuïteit en een goede opdrachtgever - opdrachtnemerrelatie en interactie tussen de waterschappen en de laboratoriumorganisatie van groot belang. Het laboratorium moet de waterschappen ontzorgen. Hiervoor is nodig dat de medewerkers van het laboratorium een voldoende hoog kennisniveau van laboratoriumwerkzaamheden hebben en het waterschapswerk en -belang begrijpen. Het laboratorium moet een groot deel van de analyses in eigen huis kunnen verrichten en namens de deelnemende organisaties een professionele opdrachtgever zijn richting derde partijen. Het laboratorium moet voldoende flexibel zijn, zowel om te kunnen inspelen op ad hoc vragen en schommelingen in de vraag, als voor wat betreft nieuwe analyses en technieken en projectmatig werken.

1.4 Transitieproces

Gekozen is voor een aanpak van het transitieproces op basis van het principe van eenheid van leiding en bestuur. Dat betekent dat beide laboratoria per 1 januari 2014 op gaan in het waterschapslaboratorium Aqualysis en de verantwoordelijkheid voor het transitieproces ligt bij de directeur, onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Daardoor hebben de waterschappen invloed en zeggenschap over dit transitieproces.

Het geïntegreerde laboratorium heeft enige jaren tijd nodig om de voordelen van de schaalvergroting te realiseren en optimaal te gaan functioneren. Hiervoor zijn stappen nodig op het terrein van standaardisatie en harmonisatie van werkwijzen, gebruik van apparatuur en applicaties, werkprocessen en concentratie op één locatie. Hiervoor is de periode 2014- 2016 gereserveerd.

In deze periode moet de reductie van de formatie worden gerealiseerd die enerzijds het gevolg is van de grotere doelmatigheid bij samenwerking en anderzijds van de dalende meetvraag.

In 2017 zijn er geen transitiekosten meer ten laste van de nieuwe laboratoriumorganisatie. Deze doen zich in de jaren 2014-2016 voor en lopen in deze jaren af, recht evenredig met oplossingen die getroffen worden op de formatiereductie.

1.5 Huisvesting en ondersteunende functies

De huisvesting wordt uiterlijk per 1 januari 2017 geconcentreerd in het gebouw aan de Loggerweg in Zwolle, dat tegen boekwaarde in eigendom overgedragen wordt aan de laboratoriumorganisatie, waarbij de grond eigendom blijft van Groot Salland. Daarnaast zijn er werkruimten voor monsternamen in het werkgebied, die door de waterschappen om niet ter beschikking worden gesteld. Dit blijkt bedrijfseconomisch de meest doelmatige oplossing.

Tot uiterlijk 1 januari 2017 blijft het laboratorium in het gebouw van Regge en Dinkel nog in gebruik. De ondersteunende functies worden uit oogpunt van doelmatigheid en het voorkomen van kwetsbaarheid verzorgd door het waterschap Groot Salland. Er gelden zakelijke condities en hiervoor worden dienstverleningsovereenkomsten afgesloten.

2 PROGRAMMAPLAN CHEMISCH LABORATORIUM

2.1 Taken en processen

De twee laboratoria hadden wat betreft chemie in grote lijnen vergelijkbare werkzaamheden, maar verschillende arrangementen voor monsterneming.

Bij het laboratorium van Groot Salland is in 2012 bacteriologie geïntroduceerd. Daarnaast is het hydrobiologische laboratorium van Groot Salland per juli 2013 geïntegreerd met het chemische laboratorium.

De taken van de nieuwe laboratoriumorganisatie zullen niet fundamenteel afwijken van die van de huidige twee laboratoria: planning, monsterneming, analyses, rapportages, toetsing en technische advisering. De organisatie zal klanten moeten blijven adviseren of een analyse nodig is of niet: 'het advies om een bepaling niet te doen' kan de klanten kosten besparen.

2.2 Kwaliteit en innovatie

Kwaliteitsborging

Voldoende kwaliteit en voldoende innovatie moeten gegarandeerd zijn in het laboratoriumonderzoek, omdat de laboratoriumorganisatie een spilfunctie vervult ten dienste van het waterschap. De nieuwe laboratoriumorganisatie dient daarom wat betreft de chemische werkzaamheden geaccrediteerd te zijn conform NEN-EN-ISO 17025. Ook dienen alle relevante chemische analyses inclusief monsterneming uitgevoerd te worden onder accreditatie door de Raad voor Accreditatie, in de voor het waterschap relevante matrices op het gebied van relevante wet- en regelgeving (o.a. AS2000 en AS3000).

Het is de bedoeling de accreditatie voor beide locaties aan te houden tot 2017 (of zoveel eerder samenvoeging plaatsvindt).

Innovatie

Het laboratorium kan zich verder uitbouwen als kenniscentrum dat adviezen geeft aan de waterschappen op milieutechnisch onderzoeksgebied. Hiervoor is het noodzakelijk dat het laboratorium een toekomstgerichte oriëntatie heeft en de blik ook naar de buitenwereld richt.

Om innovaties te kunnen ontwikkelen is het nodig dat het laboratorium de ruimte van zijn klanten krijgt om hierin te investeren en hier proactief mee om kan gaan. Het gaat dan vooral om productinnovatie door testontwikkeling en toepassing van nieuwe technologie om de efficiency van het laboratorium te verhogen. Hiermee blijft het laboratorium in staat om nieuwe analyses uit te voeren, waardoor zij niet afhankelijk is van uitbesteding en feitelijk investeert in haar eigen marktaandeel. Innovatie heeft betrekking over de volle breedte van de activiteiten van het laboratorium.

De vraag waarin geïnvesteerd wordt, is een gezamenlijke beslissing van het laboratorium en de deelnemers. Deze keuze wordt gemaakt op basis van een Investeringsplan innovatie. De mate waarin innovatie nodig is, kan over de jaren en over de verschillende disciplines wisselen. De huidige middelen zijn hierbij uitgangspunt.

Om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen en om hierop invloed te kunnen blijven uitoefenen, is het laboratorium actief in werkgroepen van ILOW en Fenelab en is het actief in NEN-commissies.

2.3 Meetvraag: ontwikkelingen en kansen

De meetvraag van de deelnemende waterschappen daalt al enige tijd. Deze neerwaartse trend wordt veroorzaakt door druk op de budgetten bij de deelnemende waterschappen, door reductie van de meetvraag door overname van 'best practices', door nieuwe beoordelingstechnieken bij de waterschappen en door verlaging van de vereiste frequentie van monitoring.

Daar staat tegenover dat bestaande diensten kunnen worden uitgebreid (bijv. bij grondwater en monsterneming van oppervlaktewater en rwzi's) en dat nieuwe diensten kunnen worden

ontwikkeld (bijv. waterbodemonderzoek inclusief de toetsing en analyse en uitbreiding van monsterneming). Hier liggen zeker kansen, maar deze zijn in deze begroting nog niet gekwantificeerd en ingeboekt.

In deze begroting is, net als in het bedrijfsplan voor één laboratoriumorganisatie, uitgegaan van de volgende meetvraag voor de periode 2014-2017:

	ILOW-punten x 1.000	%
Vechtstromen	1.106	32,14
Rijn en IJssel	525	15,26
Groot Salland	396	11,51
Vallei en Veluwe	680	19,77
Zuiderzeeland	414	12,02
Reest en Wieden	320	9,30
	3.441	100,00

2.4 Ontwikkeling van de formatie

Voor de kostenbeheersing is vooral de personeelsformatie van belang. De chemische laboratoria van Groot Salland en Regge en Dinkel hadden samen in 2013 een bezetting van 51,2 fte. Aqualysis start in 2014 met naar schatting 45,3 fte. Op termijn, als de doelmatigheidswinst van de samenvoeging is gerealiseerd, is minder formatie nodig. In de periode 2014 – 2016 wordt een stapsgewijze reductie in de formatie en bezetting gerealiseerd tot 42,8 fte op 1 januari 2017. Dit aantal past bij de nu geraamde meetvraag voor 2017. In deze 42,8 fte is rekening gehouden met een buffer van 2 fte om de jaarlijkse fluctuaties in de meetvraag van de waterschappen op te vangen. Het streven is op termijn een deel van de benodigde formatie in de vorm van een flexibele schil beschikbaar te houden.

2.5 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2014-2017. De kolom 2014 geeft de begroting van dit programma voor 2014 aan, de bedragen 2015-2017 geven het meerjarenperspectief (bedragen in €).

	2014	2015	2016	2017
Kapitaallasten	209.800	182.600	202.900	239.200
Personeelskosten	3.226.700	3.256.800	3.257.700	3.149.000
Goederen en diensten	1.948.000	1.996.800	2.085.100	2.034.700
Huur gebouwen	30.800	31.500	32.300	33.100
Verzekeringen en belastingen	23.300	23.900	24.500	25.100
Inkomsten van derden -/-	- 150.000	- 153.800	- 157.600	- 161.500
Onvoorzien	134.300	90.000	90.000	90.000
Totale netto-kosten	5.422.900	5.427.800	5.534.900	5.409.600

Deze bedragen worden onderbouwd in paragraaf 6.

Analyses die het laboratorium technisch niet zelf kan uitvoeren, besteedt het uit. De integrale kosten hiervan worden rechtstreeks gefactureerd bij het betreffende waterschap. Dit valt buiten de begroting van de nieuwe laboratoriumorganisatie.

De deelnemers die zelf de monsters nemen (en dus niet in opdracht uit laten voeren door het laboratorium) zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van monsters en het transport ervan. De transportkosten en de kosten van een steunpunt hiervoor blijven voor rekening van de deelnemers. In de begroting is hiervoor geen bedrag opgenomen.

3 PROGRAMMAPLAN HYDROBIOLOGISCH LABORATORIUM

3.1 Taken en processen

Hydrobiologische laboratoriumwerkzaamheden zijn tot en met 2013 uitgevoerd door waterschap Groot Salland voor 4 waterschappen. Het hydrobiologisch onderzoek voor waterschap Regge en Dinkel werd uitbesteed aan de markt.

Het waterschap Groot Salland brengt het hydrobiologisch laboratorium in in Aqualysis en de gehele meetvraag van waterschap Regge en Dinkel gaat over naar Aqualysis. Groot Salland zal onderzoek van vegetatie/dijken, dat tot en met 2013 buiten de 'gemene rekening' viel, ook inbrengen in Aqualysis.

Harmonisatie met de werkwijze van het chemische laboratorium is voor hydrobiologische werkzaamheden niet relevant en soms ook niet wenselijk. Zo is het niet voor de hand liggend om de opslag van data naar één LIMS toe te schrijven. Biologische data worden opgeslagen in het recent in gebruik genomen programma DAWACO. Bovendien valt de monsterneming van hydrobiologische monsters niet onder de accreditatie, maar geldt het handboek hydrobiologie. Op dit moment is het laboratorium alleen gecertificeerd voor macrofauna. Harmonisatie op deze punten is dus niet mogelijk en ook niet nodig.

3.2 Kwaliteit en innovatie

Het hydrobiologische onderzoek is nu gecertificeerd via ISO 9001. Van belang is dat deze certificering wordt behouden. Accreditatie van biologisch onderzoek is op termijn een mogelijkheid, maar niet noodzakelijk bij de samenvoeging van de laboratoria.

3.3 Meetvraag: ontwikkelingen en kansen

Wat betreft hydrobiologisch werk is er concrete belangstelling van de waterschappen Reest en Wieden en Rijn en IJssel. Reest en Wieden heeft recent al aangegeven te overwegen het hydrobiologisch werk uiterlijk op 1 januari 2017 over te dragen aan de nieuwe laboratoriumorganisatie. Rijn en IJssel is wacht op een natuurlijk moment alvorens een overdracht te overwegen.

De exacte hydrobiologische analysevraag van Reest en Wieden en Rijn en IJssel is nog niet bekend. Duidelijk is echter dat hydrobiologische werkzaamheden zeer concrete groeikansen bieden voor Aqualysis.

Deze begroting is, net als het bedrijfsplan voor één laboratoriumorganisatie, gebaseerd op de volgende meetvraag voor de periode 2014-2017:

	urenbesteding	%
Vechtstromen	2.820	32,79
Groot Salland	2.225	25,87
Vallei en Veluwe	2.625	30,52
Zuiderzeeland	930	10,81
	8.600	100,00

3.4 Ontwikkeling van de formatie

De hydrobiologische werkzaamheden voor Regge en Dinkel kunnen, gegeven het actuele volume, niet in zijn geheel uitgevoerd worden door de beschikbare formatie. Voor het overgrote deel is dit wel mogelijk omdat een deel van de huidige werkzaamheden van de hydrobiologische analisten elders binnen Groot Salland worden ondergebracht. Hierdoor ontstaat ruimte in de huidige formatie die voor het werk van Regge en Dinkel kan worden ingezet. De formatie is bij de start 6,1 fte en wordt vooralsnog niet uitgebreid, in afwachting van een mogelijke beslissing van Reest en Wieden en/of Rijn en IJssel om hun werkzaamheden in Aqualysis onder te brengen. Een deel van het onderzoek zal daarom de komende jaren nog worden uitbesteed aan de markt.

3.5 Kosten

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten voor 2014-2017. De kolom 2014 geeft de begroting van dit programma voor 2014 aan, de bedragen 2015-2017 geven het meerjarenperspectief (bedragen in €).

	2014	2015	2016	2017
Personeelskosten	376.400	382.300	388.900	396.300
Goederen en diensten	95.400	97.800	100.200	102.700
Huur gebouwen	54.300	55.700	57.100	58.500
Verzekeringen en belastingen	1.000	1.000	1.000	1.000
Onvoorzien	10.000	10.000	10.000	10.000
Totale netto-kosten	537.100	546.800	557.200	568.500

Deze bedragen worden onderbouwd in paragraaf 6.

4 INKOMSTEN/KOSTENVERDELING

4.1 Uitgangspunt

De kosten van Aqualysis worden verdeeld over de deelnemende waterschappen. Slechts een zeer klein deel van de analyses wordt verricht in opdracht van derden, zoals provincies. De verdeling over de deelnemers betreft de netto kosten (na aftrek van inkomsten van derden).

4.2 Chemisch laboratorium

Bij het chemisch laboratorium is de verdeelsleutel het aantal ILOW-punten. Aangezien een groot deel van de kosten op korte termijn vast is, wordt dit deel afgerekend op basis van het aantal feitelijk geleverde ILOW-punten van het voorafgaande jaar. Het variabele deel van de kosten wordt afgerekend op basis van het aantal feitelijk geleverde ILOW-punten in het betreffende jaar.

Van de totale kosten wordt 75% beschouwd als (op de korte termijn) vaste kosten.

Het effect van de veranderende meetvraag wordt op deze wijze vertraagd vertaald in een veranderende bijdrage. Door deze vertraging krijgt het laboratorium enige tijd om zich aan de veranderende meetvraag aan te passen. Hiermee wordt het effect verkleind dat deelnemers voor zichzelf besparingen genereren die zij deels afwentelen op de andere deelnemers.

De vaste kosten van 2014 zullen, omdat een 'voorafgaand jaar' ontbreekt, worden verdeeld naar rato van de ILOW-punten zoals opgegeven in het bedrijfsplan:

	ILOW-punten x 1.000	%
Vechtstromen	1.106	32,14
Rijn en IJssel	525	15,26
Groot Salland	396	11,51
Vallei en Veluwe	680	19,77
Zuiderzeeland	414	12,02
Reest en Wieden	320	9,30
	3.441	100,00

Op basis van het verwachte aantal ILOW-punten wordt in deze begroting een verwachte bijdrage per waterschap vastgesteld. Het laboratorium ontvangt maandelijks op de 1^e van de maand als voorschot 1/12 van dit bedrag. Na afloop van het jaar wordt een eindafrekening opgesteld.

4.3 Hydrobiologisch laboratorium

Bij het hydrobiologisch laboratorium is de verdeelsleutel het aantal bestede uren. Aangezien hier voornamelijk geen overcapaciteit dreigt, wordt hier geen vertraging in de afrekening ingebouwd.

Op basis van het verwachte aantal ILOW-punten wordt in deze begroting een verwachte bijdrage per waterschap vastgesteld. Het laboratorium ontvangt maandelijks op de 1^e van de maand als voorschot 1/12 van dit bedrag. Na afloop van het jaar wordt een eindafrekening opgesteld.

5 FINANCIËLE BESCHOUWING 2014-2017

5.1 Financiële uitgangspunten

In januari 2014 zal een lening worden afgesloten waarmee de overname van gebouw, apparatuur en vervoermiddelen wordt gefinancierd. Het gaat om een bedrag van € 635.000. De lening zal voor 10 jaar worden afgesloten (met aflossing). Daarna zal van tijd tot tijd een beperkte lening worden afgesloten voor de aanschaf van een apparaat of een verbouwing en voor de overname van apparatuur van Regge en Dinkel in 2017. Voor alle leningen (tot en met 2017) is uitgegaan van een rentestand van 3,0%.

De salarisontwikkeling wordt geraamd op 1,5% op jaarbasis.

Voor goederen en diensten is gerekend met 2,5% inflatie per jaar.

Afschrijving gebeurt lineair:

- Het laboratoriumgebouw in 10 jaar (waarbij wordt afgeschreven op de overnameprijs)
- Vervoermiddelen in 5 jaar (vanaf jaar van aanschaf)
- Apparatuur, hardware en software in 5 jaar (vanaf jaar van aanschaf)

5.2 Reserves en voorzieningen

Aangezien Aqualysis alle netto-kosten verrekent met de deelnemers, zijn in principe geen reserves of voorzieningen nodig. Overwogen kan worden om bij wijze van uitzondering, na afloop van het begrotingsjaar eventuele meevallers niet 'terug te geven' aan de deelnemers, maar om te zetten in een reserve die gebruikt kan worden voor egalisatie van tegenvallers dan wel voor een te voorziene uitgave in het volgend jaar.

5.3 Investerings

In 2014 is gerekend met € 635.000 voor overname gebouw, apparatuur en vervoermiddelen van Groot Salland.

Voor de jaren 2014-2016 is ruimte gereserveerd voor € 150.000 per jaar aan investeringen, vanaf 2017 voor € 250.000 per jaar.

In 2017 wordt nog apparatuur van Regge en Dinkel overgenomen tegen de boekwaarde op 1-1-2017. Die zal tussen de € 50.000 en € 100.000 zijn.

5.4 Financiering

Het beleid qua financiering is vastgelegd in een verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie en een Treasuryverordening.

Begin 2014 wordt een lening van € 635.000 afgesloten voor de overname van gebouw, apparatuur en vervoermiddelen. Daarnaast zijn leningen nodig voor investeringen in verbouwing en apparatuur (zie 5.3).

De rentevisie is als volgt: de rente is historisch laag en zal in 2014 licht stijgen, maar zolang de economie niet aantrekt, zal die stijging niet erg groot zijn. In deze begroting is gerekend met een rentestand van 3%.

De kasgeldlimiet bedraagt in 2014 € 0,5 mln. (= 8,2 % van de totale lasten van de begroting). Bij de Nederlandse Waterschapsbank zal een rekening-courant krediet worden afgesloten met een limiet van € 1 mln.

De renterisiconorm bedraagt in 2014 € 1,2 mln. (= 20 % van de totale lasten van de begroting).

5.5 Verbonden partijen

Met verbonden partijen worden rechtspersonen bedoeld waarin het waterschap een bestuurlijk en/of financieel belang heeft. Aqualysis is voor de deelnemende waterschappen een 'verbonden partij', maar heeft zelf geen verbonden partijen.

5.6 Bedrijfsvoering

Taakverdeling laboratorium en waterschappen

Het primaat voor de taken die de laboratoriumorganisatie uitvoert ligt bij de waterschappen. Dat begint bij het bepalen van het waterbeheerbeleid en de daarbij behorende informatiebehoefte. Daarnaast geeft elk waterschap via de monitoringsstrategie ook aan waar, wanneer en wat er gemeten wordt. Het laboratorium heeft hierin een adviserende rol. Op basis van de monitoringsstrategie volgt de opdrachtverlening aan het laboratorium. Het laboratorium stelt vervolgens een meetnetontwerp op, dat wordt afgestemd met het betreffende waterschap. Het laboratorium is vervolgens verantwoordelijk voor de monsterneming (uiteraard voor zover het waterschap die taak aan het laboratorium overdraagt), analyses en het gegevensbeheer. De gegevensanalyse is een gedeelde verantwoordelijkheid. Het laboratorium kijkt naar de individuele waarden, het waterschap naar de geaggregeerde waarden. Dat geldt eveneens voor de rapportage. De technische rapportages voor bijvoorbeeld waterbodem worden door het laboratorium opgesteld en het waterschap stelt de beleidsmatige rapportage op.

Voor waterschappen die zelf (nog) monsternemingen uitvoeren, is het waterschap zelf ook verantwoordelijk voor de wijze van monsterneming en voor het monstertransport naar het laboratorium. Daarbij geldt dat afspraken worden gemaakt met het laboratorium over het aanlevermoment.

Elke deelnemer heeft ten behoeve van een goed afgestemde dienstverlening een eigen laboratoriumsteunpunt (voorraad monsterhouders, koelmogelijkheid, etc.).

De laboratoriumorganisatie voert een standaard takenpakket uit voor de deelnemende waterschappen. In aanvulling daarop kunnen per waterschap specifieke klantwensen worden afgesproken. Deze worden vastgelegd en inzichtelijk gemaakt voor alle deelnemers aan het laboratorium, inclusief de bijbehorende kostendekkende prijs.

Informatievoorziening

Een goede informatie- en communicatievoorziening is essentieel voor het goed functioneren van het laboratorium. Deze informatiebehoefte kent drie niveaus. Bij de eerste twee niveaus gaat het daarbij vooral om de prestaties van het laboratorium en de derde vooral over de besturing en beheersing van het laboratorium.

1. Allereerst de informatie over de door het laboratorium uitgevoerde werkzaamheden, monsterneming, analyse etc.
2. Ten tweede geaggregeerde (management)informatie, waaronder bijvoorbeeld vergelijkingen tussen de waterschappen.
3. En tenslotte de verantwoordingsinformatie van het laboratorium, waaronder de bestuurlijke en financiële informatie. Een deel van deze informatie is van belang voor een individueel waterschap (één op één relatie) en een deel van deze informatie is van belang voor het collectief van de deelnemende waterschappen (één op meer relatie).

Ad. 1.

Om de informatie over de uitgevoerde werkzaamheden goed te delen is een vast aanspreekpunt (de klantenservice) bij het laboratorium noodzakelijk die op de hoogte is van de waterschaps-specifieke bijzonderheden. Voor professioneel opdrachtgeverschap is kennis over laboratoriumwerkzaamheden nodig bij de deelnemende organisaties. Bovendien is er een collectief opdrachtgeversbelang, bijvoorbeeld als het gaat om afstemming over standaardisatie en harmonisatie. De klantenservice is

de schakel tussen het waterschap en de medewerkers van het laboratorium. Deze vertaalt de vragen van het waterschap naar de mogelijkheden van het laboratorium, zorgt voor beantwoording van vragen van het waterschap en denkt mee bij het opstellen van de monitorstrategie.

Ad.2.

De geaggregeerde en uniforme (management)informatie stelt de waterschappen in staat om beleidskeuzes te maken. Het gaat daarbij om management informatie van een individueel waterschap en om managementinformatie op het niveau van de gezamenlijke waterschappen. Samen met de deelnemende waterschappen wordt bepaald welke managementinformatie verzameld en beschikbaar gesteld wordt.

Ad.3.

De verantwoordingsinformatie zorgt ervoor dat de waterschappen kunnen beoordelen of het laboratorium doet wat is afgesproken en tegen de juiste prijs. De waterschappen beoordelen dit zowel individueel als opdrachtgever als in gezamenlijkheid als eigenaar van het laboratorium.

Harmonisatie

Om het chemisch laboratorium zo efficiënt mogelijk te kunnen laten werken moet in elk geval tussen de huidige twee chemisch laboratoria alles geharmoniseerd worden dat te maken heeft met de wijze waarop het onderzoek plaats vindt.

Concreet betekent dit dat de volgende elementen worden geharmoniseerd:

- Laboratorium Informatie Systeem (LIMS): er is één informatiesysteem dat wordt gebruikt voor vastlegging van de laboratoriumactiviteiten. Dit LIMS voedt de datasystemen van de waterschappen en de waterschappen kunnen het LIMS inzien. Wanneer monsterneming door waterschappen zelf wordt gedaan is ook toegang tot het LIMS noodzakelijk.
- Werkwijze monsterneming door het laboratorium: hierbij wordt aangesloten bij normen van accreditatie.
- Te hanteren normen voor onderzoek: hierbij wordt aangesloten bij normen van accreditatie.
- Analysepakketten: de keuze voor een pakket ligt bij het laboratorium. Een waterschap bepaalt vervolgens welke informatie zij wil ontvangen, voor zover dit past binnen de juridische kaders.
- Analysetermijnen: uniforme afspraken voor de waterschappen. Deze zijn mede afhankelijk van de urgentie en het type analyse.
- Leverbetrouwbaarheid moet eveneens worden gedefinieerd en geharmoniseerd. Het gaat hierbij om kwaliteit en tijdigheid.
- Dataopslag: de LIMS database ligt bij het laboratorium. De analysegegevens zijn het juridisch eigendom van dat laboratorium. De opdrachtgever kan in het LIMS kijken maar er niets in wijzigen. Het laboratorium is verantwoordelijk voor de data overdracht en voor het goed ontvangen van deze gegevens bij de opdrachtgever. Vanuit het laboratorium bekeken zal de manier van opslag en coderen van gegevens wel geharmoniseerd worden.
- Alle analysegegevens worden digitaal aan de opdrachtgever gerapporteerd in het door de opdrachtgever gewenste formaat. Wel is het zo dat landelijke uniformiteit noodzakelijk is vanwege landelijke richtlijnen voor toetsing en rapportage. In de toekomst is het wellicht zinvol om daarom ook het databeheer bij het laboratorium onder te brengen, waarbij de waterschappen gebruik maken van de gegevens.
- De rapportageformats en wensen en eisen ten aanzien van de financiële rapportage uit LIMS moeten geharmoniseerd worden.
- Opdrachtverlening: waaronder gevraagd en ongevraagd advies, inkoop van analyses derden, wijze van opstellen offertes en prijsopgaven, aanleveren van planning, calculaties wordt geharmoniseerd.

- Uitbesteding: de keuzen over en de wijze waarop werkzaamheden worden uitbesteed door het laboratorium ten behoeve van de waterschappen zal voor alle opdrachtgevers hetzelfde zijn.

Ondersteuning

De PIOFAC diensten worden geleverd door het waterschap Groot Salland. Hiertoe wordt een dienstverleningsovereenkomst opgesteld.

Huisvesting/verhuizing

De huisvesting wordt uiterlijk per 1 januari 2017 geconcentreerd in het laboratoriumgebouw aan de Loggerweg in Zwolle; voor opslag wordt dan nog gebruik gemaakt van het gebouw van Groot Salland dat op hetzelfde terrein staat.

De verhuizing vanuit Almelo zal in fasen gebeuren, deels direct in 2014, deels daarna.

Het hydrobiologisch laboratorium blijft voornamelijk in het hoofdkantoor van Groot Salland.

5.7 EMU-saldo

In het kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbare tekort verdeeld over het Rijk en de decentrale overheden. Voor waterschappen (als collectiviteit) geldt in 2014, dat het 0,07% van het bruto binnenlands product mag zijn. Omgerekend betekent dit voor Aqualysis een referentiewaarde van € 950.000 (16% van de omzet).

In principe zal het exploitatietekort van Aqualysis elk jaar 0 zijn, omdat alle netto-kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger dan 0 zijn, door investeringen en invloed van reserves of voorzieningen. Door investeringen die hoger zijn dan de afschrijvingen, ontstaat in 2014 een EMU-tekort van € 250.000. Reserves en voorzieningen heeft Aqualysis (nog) niet. Per saldo blijft het EMU-saldo dus ver beneden de referentiewaarde.

5.8 Topinkomens

Organisaties die voor een groot deel met overheidsgeld worden gefinancierd, zijn verplicht om topinkomens openbaar te maken. Het gaat om inkomens die hoger zijn dan het normbedrag dat gebaseerd is op het gemiddelde salaris van ministers.

Bij Aqualysis zijn er geen personen die deze norm overschrijden.

6 EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTSOORT

6.1 Totaaloverzicht

In onderstaande tabel staan de exploitatiekosten 2014-2017. De kolom 2014 geeft de begroting van Aqualysis aan, de bedragen 2015-2017 geven het meerjarenperspectief. Alle bedragen zijn in €.

De inkomsten van derden zijn als min-post opgenomen, zodat het totaal de netto-kosten aangeeft die opgebracht zullen worden door de deelnemers. De verwachte verdeling over de deelnemers is opgenomen in een bijlage bij deze begroting.

	2014	2015	2016	2017
Rente	19.900	20.000	20.000	22.200
Afschrijvingen	189.900	162.600	182.900	217.000
Salarissen en sociale premies	3.384.100	3.414.100	3.411.100	3.338.700
Overige personeelslasten	219.000	225.000	235.500	206.600
Energie	122.000	125.100	128.200	131.400
Overige goederen	843.000	864.100	885.700	907.800
Huur gebouwen	85.100	87.200	89.400	91.600
Onderhoud door derden	341.000	349.500	349.200	357.900
Overige diensten door derden	737.400	755.200	822.900	740.300
Verzekeringen	12.300	12.600	12.900	13.200
Belastingen	12.000	12.300	12.600	12.900
Inkomsten van derden -/-	- 150.000	- 153.800	- 157.600	- 161.500
Onvoorzien	144.300	100.000	100.000	100.000
Totale netto-kosten	5.960.000	5.974.600	6.092.100	5.978.100

6.2 Onderbouwing per post

Rente

Deze post is voor 2014 als volgt gespecificeerd:

Huisvesting	10.000
Apparatuur	3.700
Vervoermiddelen	2.200
Vervanging	4.100

In 2017 neemt apparatuur toe door overname van apparatuur van Regge en Dinkel.

Afschrijvingen

Deze post is als volgt gespecificeerd:

Huisvesting	66.800
Apparatuur	50.800
Vervoermiddelen	42.300
Vervanging	30.000

In 2017 neemt apparatuur toe door overname van apparatuur van Regge en Dinkel.

Salarissen en sociale premies

Bij deze berekening is uitgegaan van het personeel waarmee Aqualysis in 2014 start. Dit aantal fte is wat lager dan het aantal dat in het Bedrijfsplan nodig werd geacht. Daarom is in 2014 (en in mindere mate in 2015) ruimte voor inhuur opgenomen.

Reiskosten woon-werkverkeer zullen in 2014 met € 17.000 toenemen en daarna nog eens € 17.000.

Overige personeelslasten

Deze post is voor 2014 als volgt gespecificeerd:

Studiekosten	79.400
Flankerend personeelsbeleid	40.000
Overige	99.600

Vanaf 2017 is de post flankerend personeelsbeleid niet meer opgenomen.

Energie

Deze post is voor 2014 als volgt gespecificeerd:

Elektriciteit	55.000
Gas	45.000
Motorbrandstof	22.000

Overige goederen

Deze post is voor 2014 als volgt gespecificeerd:

Laboratoriummaterialen	470.000
Chemicaliën	180.000
Overige	193.000

Huur gebouwen

Deze post is voor 2014 als volgt gespecificeerd:

Hydrobiologie	54.300
Deltaplast (opslag chemie)	30.800

Onderhoud door derden

Deze post is voor 2014 als volgt gespecificeerd:

Bouwkundig	50.000
Mechanisch/elektrisch	25.000
Schoonmaak	6.000
Beplanting	15.000
Apparatuur	230.000
Kantoorinrichting	15.000

Overige diensten door derden

Deze post is voor 2014 als volgt gespecificeerd:

Afvoer (chemisch) afval	42.000
Inhuur ondersteuning	520.000
Projectkosten	50.000
Uitbesteding hydrobiologie	20.000
Overige	83.400

Inhuur ondersteuning is berekend als 8% van de directe kosten. Daar komt nog BTW overheen (een bedrag waarmee in het bedrijfsplan geen rekening was gehouden).

Projectkosten staat ten dienste van het inregelen van de nieuwe organisatie. Voor 2014 en 2015 is hiervoor € 50.000 begroot, voor 2016 € 100.000 vanwege de definitieve integratie in 2017. Voor 2017 is geen bedrag meer begroot.

Inkomsten van derden

Hiervoor wordt begroot € 150.000. Het gaat hier om analyses die worden uitgevoerd in opdracht van partijen die geen deelnemer zijn, zoals provincies. Genoemd bedrag correspondeert met de prognose van het werkaanbod voor het laboratorium.

Onvoorzien

Voor de jaren 2015-2017 is een bedrag van € 100.000 opgenomen. Voor 2014 is een wat hoger bedrag geraamd, vanwege de onzekerheden rond verhuizing, harmonisatie en sociaal statuut.

Vergelijking met bedrijfsplan

In het bedrijfsplan waren de netto-kosten voor 2014 in prijzen van 2013 geraamd op € 5.734.000 (€ 5.232.000 chemisch + € 502.000 hydrobiologisch). Met 2,5% inflatie erbij wordt dat € 5.877.000. In het bedrijfsplan was er nog geen rekening gehouden met BTW die verschuldigd is over de inhuur van ondersteuning. Deze inhuur was voor 2014 geraamd op € 388.000 (prijsspeil 2013); in prijspeil 2014 is dat € 398.000. BTW daarover is 21% = € 84.000. Opgeteld bij voornoemde € 5.877.000 geeft dat een begrotingsbedrag voor 2014 van € 5.961.000. Dit komt overeen met het thans voor 2014 begrote bedrag.

Voor de volgende jaren valt deze vergelijking met het bedrijfsplan een fractie gunstiger uit.

BIJLAGE 1: VERWACHTE BIJDRAGE PER WATERSCHAP

Bijdrage	%	2014	2015	2016	2017
Chemisch					
Vechtstromen	32,1	1.743.000	1.744.500	1.779.000	1.738.700
Rijn en IJssel	15,3	827.500	828.300	844.600	825.500
Groot Salland	11,5	624.200	624.700	637.100	622.600
Vallei en Veluwe	19,8	1.072.100	1.073.100	1.094.200	1.069.500
Zuiderzeeland	12	651.800	652.400	665.300	650.200
Reest en Wieden	9,3	504.300	504.800	514.700	503.100
	100	5.422.900	5.427.800	5.534.900	5.409.600

Bijdrage	%	2014	2015	2016	2017
Hydrobiologisch					
Vechtstromen	32,8	176.100	179.300	182.700	186.400
Groot Salland	25,9	139.000	141.500	144.200	147.100
Vallei en Veluwe	30,5	163.900	166.900	170.100	173.500
Zuiderzeeland	10,8	58.100	59.100	60.200	61.500
	100	537.100	546.800	557.200	568.500